

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYA.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedév. 3 kor. — fill.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

SZÉKELY IMRE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Főér 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Az olasz szövetség.

— aug. 29.

Ismeri a világ az olasz salátát, az olasz bort, az olasz tenoristát, az olasz művészetet, az olasz fűgét, az olasz brigantit, az olasz konyhát és az olasz anarkistát. Most kezdjük megismerni továbbá az olasz szövetséget is.

Ismered-e a hont, hol a citrom virul? Ott könnyüvéreiek és hevesvéreiek az emberek: egy ragyogó multnak elsorvadt epigonjai. De ég bennük olthatatlanul a nemzeti dióség szomja s ha olyan erős volna az energiájuk, mint lobogó s tüziük, s ha tehetnék, amint nem tehetik: újra a kerek világ hatalmi középontja volna az ősi Róma, mint hajdanában egykoron.

De hát vona sine viribus ira, ami magyarul körülbelül annyit tesz, hogy kis erővel nem lehet nagy követ emelni. A magyar ember is azt éneklí: „Hogyha nekem száz forintom volna, a kilincsem is aranyból volna. De mivel hogy nincsen, fából van a kilincsem. Nem tehetek róla — madzag a huzója“.

Az olaszoknak fáj az olasz egy-

ség tökéletlensége s természetesen szeretnék, ha mindazokat a tartományokat, valahol csak olasz nyelvű nép lakozik, odacsatolhatnák a szépséges Itália testéhez. Ha az övék lehetne Trieszt, meg Trient vidéke s az övék lehetne Isztriának olasz tengerpartja és szigetvilága: akkor persze Olaszországnak aranyból volna még s kilincse is. De mivel hogy nincsen, nem volt és egyelőre minden valószínűség szerint nem lesz elég ereje e tartományok meghódítására: ennél fogva beérték az olaszok a mézes madzaggal és beálltak szövetségbe azzal az Ausztriával, amely az olasz tartományok fölött uralkodik. Ami körülbelül annyit jelent, hogy barátságot és érdekbeli közösséget vállalt egy olyan ország iránt, amelyet valójában, természetes ösztöne, szíve és nemzeti érzése szerint halálosan gyűlölnie kell.

Az ilyen szövetség nem természetes, mert hazugságon épül. Sohasem lehet jó házasság, ha valaki feleségül veszi az anyósát. Az ifju Olaszország nem lehet hü férje az elvéhédtt Ausztriának, amelytől csak nemrég úgy kellett kicsikarnia

két legszebb ékességét: Velenczét és Lombardiát. Fájdalom, ebben a természetellenes házasságban Magyarország játszta a vőfély szerepét — Bismarck közvetítése mellett. A német vaskancellár kötötte a hármass szövetséget, nem Itáliaszep szeméért, nem is a magyar-osztrák birodalom érdekében, hanem a német egység védelmére. Mi magyarok tehát benne vagyunk a dologban s akarva-akaratlan érdekelt fél vagyunk az olaszokkal szemben és Ausztria mellett.

Már jelentkezik a rossz házasságnak minden kellemetlen következménye. Olaszország és Ausztria között állandó a féltékenység. Örökösen zsörtölődnek s már nem is titokban, hanem az egész világ szeme láttára boszantják egymást. Az olaszok istápolják az irredentát Ausztria olasz tartományaiban, — viszont Olaszország panaszoja, hogy a mi birodalmunk utját állja az olasz hatalom kifejlődésének az Adrián. Elcsednek az ellentétek a szárazföldi határ mentén, a Balkánon és a tengeren s jelentkeznek gazdasági téren is. A házastársak kellemetlenkednek egymásnak, még

A végrendelet.

— Michel Phivars. —

I.

Maubert ur, egy házastáros, képzelődő természetű agglégény, huszonkétezer frank évjradék daczára is, kis birtokán éldegélt, amelyet „kastély“-nak neveztek. Ide vonult vissza embergyűlöletével és rheumájával. Barátok, vagy rokonok nem látogatták meg soha. — Ugy is csak azért jönnének, hogy megnézzék, mikor halok meg — mondogatta Maubert.

Egy Pavillon nevű távoli rokona volt az egyedüli, aki az agglégény kegyét bírta. Pavillon, mint tizennyolcz éves ifju önként belépett a katonasághoz, ahol a gyarmatokon mint katonatiszt később dicsőséget szerzett kardjának. Bekóborolta az egész világot, küzdött feketék, fehérek és sárgák ellen s végül megkapta a beesületrend keresztjét.

Franciaországba csak ritkán került, ilyenkor a „kastély“-ban töltötte el ideje nagy részét. Rendesen nyolcz napig időzött Maubertnál s aztán ment vissza.

Időközben meghalt Maubert s min-

danki Pavillon kapitányt tartotta az egyedüli örökösnek. Mikor elttették az agglégényt, minden zugot átkutattak a kastélyban, de végrendeletet nem találtak sehol. Evjradéka, összes ingó és ingatlan vagyona egy Reynaud nevű unokafivérére maradt, aki tíz évi özvegység óta mint szerény hivatalnok tengette napjait leányával, egy kis vidéki városkában. Pavillon kapitányt nem értesítették Maubert haláláról, mert senki sem tudta tartózkodási helyét.

II.

Az örökösök, Reynaud s a husz esztendősen Genovéva telepedtek a kastélyba, amely egészen megváltozott Maubert halála óta. Vidámság és derüs jó kedv költözött Reynaudékkal a kastélyba. A szép Genovévát csakhamar körülrajongták a kérők, de ő egy Durbee Renée nevű fiatal gyarost tünnetett ki kegyeivel. Durbee, egy kifogástalan megjelenésű fiatal ember, meg is kérte a leány kezét. Az apa szívesen fogadta a fiatal ember házassági tervét s az esküvő napját is kitzették. Egy este sürgöny érkezett a kastélyba Maubert czimére.

— Franciaországban vagyok, ma este érkezem, a szívélyes viszontlátásig.

Pavillon kapitány.

A kapitány nem is sejtette, hogy Maubert időközben elhunyt s ezuttal sem akarta elmulasztani, hogy Maubertet felkeresse.

A kapitány este meg is érkezett. Amikor értesült az agglégény haláláról, udvariasan vissza akart vonulni, de Genovéva unszolására fogadta a meghívást s a kastélyban maradt. Harminczöt esztendősen külsővel, érdekes; férfias egyéniségével, fesztelen modorával csakhamar megnyerte a család szimpatiaját. Estére Durbee is megjelent a vacsoránál, aki pompás virágcsokorral kedveskedett menyasszonyának. A társalgás csakhamar közelebb hozta egymáshoz a vendégeket. Pavillon kapitány kalandjairól mondott el érdekes epizódokat s amikor elvált a társaságtól, kellemes benyomásokkal tért pihenni. Meg volt elégedve mindennel: Reynaud egy kifogástalan kedélyű öreg ur, Durbee egy kissé felfuvalkodott legény s Genovéva egy bjos teremtes — így vélekedett a kapitány.

III.

Másnap délután Reynaud egyedül maradt a könyvtárban. Egy térképet akart levenni a polezról, de amikor kihuzta a

Tennis-ruhák tisztítását

kifogástalanul teljesíti

HRABÉCZY ANTAL
ruhafestő és vegytisztító intézete
DEBRECZEN, Széchenyi-
utca 42-ik szám.

pedig éjszakának idején. — A mi hajórajunk elsötétített lámpákkal éjnek idején elvitorlázik Velenceze vizeibe s csak hajnaltájban sompolyog vissza házatájékára. Viszont az olasz hajóhad hasonló cselekszik s ugyancsak az éjszaka sötét leple alatt odalopózik a pólai kikötő elé. — Szóval: kémeleljük egymást s kutyába se vesszük egymás tetszését. Ha nem tetszik: fel is ut, le is ut. Akár el is válhatunk.

Ennyire jutottunk a hármasszövetségben az olasz barátsággal. Csak a vak nem látja, hogy ez ennyiben nem maradhat. Hiszen az olaszok már csak azzal türtőztetik magukat, hogy „várjunk, mert valószínű Ausztriának a közel jövőben való felosztása”. S ilyen körülmények között még azt követelik tőlünk, hogy gazdasági engedelményeket tegyünk az olyan szövetségesünknek, aki ennyire ellenségünk! Vajjon látja-e mindezt a mi külügyi hivatalunk?

Iskola és élet.

— augusztus 29.

Még néhány nap és megnyílnak az iskolák. Nehéz napok ezek, nehéz a szülőkre nézve, kiknek dönteniük kell fiaik sorsa fölött. Mert igen sok függ attól, hogy hová iratják be gyermeküket, s a mi iskolai rendszerünk rendezetlensége miatt ez a kérdés föltötte nehéz a magyar középosztályra.

Társadalmi tagozódásunk még nem alakult ki tisztán, elavult fogalmak uralkodnak és terjedtek el a közönség körében, főleg pedig nem látják tisztán, hogy mi felé halad a modern élet? Az iskola pedig saját tradícióinak nyomása alatt áll. Nem tud alkalmazkodni az új viszonyokhoz. Sőt némileg azzal is vádolható, hogy nem is akar ilyképp az iskola és az élet harmóniája megakadt.

A legfőbb baj a középiskolák terén

található. A reform főleg itt vált sürgőssé. A középiskola — vajjon mentségére szólíthat-e ez? — ugyanegy hibában szenved az egész művelt külföldön: tudásnevelésre törekszik első sorban. Az élet pedig nem tudósokat követel, hanem művelt férfiakat. Harmonikusan kifejlesztett egyéniségeket. A középiskolának tehát az lenne a feladata, hogy nevelési célját az élet követelményeihez szabja. Sokszor hangoztatták ezt Európaszerte; egész irodalom foglalkozik e kérdéssel minden államban, de megoldani nem tudták sehol. A középiskola — ismételjük — saját hagyományainak áldozata.

Ha az ugynevezett tudós pályákat nézzük, megdöbbentve tapasztaljuk minden téren a tulprodukcziót. Mit tegyen most már a szülő? Az ország — úgy tetszik — el van látva annyi diplomás emberrel, hogy szinte bezárhatnak egyidőre a felsőbb iskolákat. A kormány mindent eikövet, hogy a tudós proletáriátust ne növelje, akadályokat állít fel, megszorító rendszabályokat teremt, int, figyelmeztet, óv, s mi az eredménye? Az, hogy a középiskolákat egyre ostromolják, hogy valóságos harcok folynak a beiratkozásoknál, hogy egyre-másra új középiskolákat kell felállítani, vagy a meglévőket párhuzamos osztályokat létesíteni, s a tolongás még sem szűnik meg. Hogyan, oly erős nálunk a művelődési vágy?

De ha végére járunk a dolognak, kiderül, hogy a középiskola felé gravitálásnak a hivatalnok pályának, a biztos kenyérnek, a nyugodalmas életnek sóvárgása s az önállóságtól való félelemnek ijesztő terjedése a legfőbb oka. A szülő urakat akarnak nevelni gyermekeikből. Akár van tehetségük a tanulásra, akár nincs. A fő az, hogy diplomára tegyenek szert, bármint áron, ha kell orkösztelen eszközökkel is. Miniszteri rendeletekkel lehetetlen ezen segíteni. Ez egy betegség tünete, melynek orvoslására nincs egyelőre semmi eszközünk. Valami nagy katasztrófának kell előbb beállania, hogy az emberek magukhoz térjenek.

A közönség vjjonva fogad minden olyan tanügyi reformot, mely a vizsgákat megkönnyíti, a sokat hangoztatott tultelhelesen enyhít s a diplomaszerezés nehézségein javít. Mert nem a tudás őszinte megszerzésére buzdítják a növendékeket, hanem a bizonyítvány kioröszakolására.

Megengedjük, hogy a mai vizsgálatási rendszer, fõnn az egyetemen, fõkép pedig a középiskolákban s első sorban az érettségi-

nél, nem felel meg céljának. Bizonyos, hogy itt segíteni kell. Még pedig óvatosan s lehetőleg gyökeresen. De ez csak paracziális reform, — első sorban a társadalomnak kell önmagát reformálnia s belátania azt, hogy az élet embert követel, embert, aki meg tud vele küzdeni s hogy az iskolának az a feladata, hogy az életküzdelemre erős férfiakat neveljen, edzett testtel, tiszta szellemmel, művelt érzékekkel és finom izléssel. Eppen ezért mi is barátjai vagyunk az egyszéges középiskolának, legalább is az alsó tagozatában.

Csak azután, hogyha a gyermek hajlamai tisztán láthatók, ha azok előtérbe kerülnek, a szülő és nevelő gondos megfigyeléssel megállapíthatja a gyermek hajlamait, csak akkor lehet és szabad a gyermek sorsa felett rendelkezni. Ez pedig 10 éves gyermeknél teljesen képtelen feladat. Még akkor is figyelembe kell venni az élet parancsát, a változó viszonyokat és az állam és társadalm követeléseit. Fontos tehát, hogy ezeket a szükségleteket minden szülő megismerje, hogy az állam gondoskodjék arról, hogy a szülő a szükségletekrõl kellõen tájékozódhasson, még pedig jó előre, nehogy száz, meg száz elvesztegetett élet tragikus bukása az állami érdekek pusztulását idézze elő.

Viszonyaink között mindez persze még utópia. Ma még mások a viszonyok, ma a társadalom vaktában dönt fiai sorsa felett és elavult felfogások uralkodnak, gázolnak át ezrek érdekein. De a viszonyok kényszerítõ ereje megteremti a reformok gyors és alapos elkészítésének szükségét. Mind erősebben hangzik felénk a névtelen ezrek követelõ szava. A társadalom felébred, lelkiismerete szavakra talál s az iskolai reformokra súlyosan ránehezedõ tradíciók megtörnek. Az élet és az iskola egygyé válnak. Céljaik közösek lesznek. Eszközeit azokhoz fogja alkalmazni. Nevezetes törvényváltoztatásokra lesz szükség, első sorban a minisztériumi törvény reformjára, melynek legtöbb visszasságunkat köszönhetjük.

Addig nevezetes feladat várakozik a társadalomra s fõképpen az egyesre, a szülõkre, akiknek az a feladatuk, hogy gyermekeik jóvõjérõl gondoskodjanak.

Gondolkozzanak és figyeljenek. Az élet követelményei elõl hamis jelszavak s még hamisabb felfogások miatt el ne zárkozzanak. A modern Magyarország, önálló inicitívával rendelkezõ, igazi férfiegyéniségeket

könyvek közül, egy csomó könyv esett le a földre. A könyvek között egy összegõngyölt papírtekerest talált s amikor beletekintett, egyszerre halálsápadt lett arca. Olvasni kezdte:

— En alulírott világos elmével összes vagyonomat, ingót és ingatlant Pavillon nevû rokonomra hagyom...

Reynaud majd összeesett az ijedségtõl. Talán káprázott a szem! Ujból olvasni kezdte.

... A végrendelet pontosan keltezte is volt...

Izgatottan hajtotta össze a végrendeletet... Körültekintet... Senki se vette észre... Meg fogja semmisíteni ezt az átkozott papírost, amely tönkre tenné õket, de a következõ pillanatban másképp határozott. Nyugodtan jött ki a könyvtárszobából s Pavillont kereste. A kapitány nem volt a kastélyban s ezt az idõt arra használta fel, hogy értesítette Durbeet az esetrõl. Amikor visszatért, felkereste lányát, aki éppen menyasszonyi ruháját próbálta fel.

— Ezt a szép ruhát alig veheted föl — szólt nyugodtan Reynaud és azután elmondotta leányának a történeteket.

— Megértheted, hogy első kötelességem volt Durbeet értesíteni a változásról.

— És mi volt rá a válasz? — kérdozte türelmetlenül a leány.

— Nem rejted?

— Most tehát, hogy szegény vagyok, nem akar ismerni?

— Kifogástalanul viselkedett velem

szemben, de sajnálatát fejezte ki — mondotta az apa.

— A csapást könnyen elviselhetjük, apám, azelõtt is boldogan éltünk s most csak újból visszatérünk ehhez az élethez — vigasztalta õt leánya.

IV.

Az est szomorúan kezdõdött. Reynaud szóvalon volt s Genovéva szeméin meglátte, könnyezett. Pavillont meglepte Reynaudék lehangoltsága s így okoskodott: Hosszas itt tartózkodásoddal zavarba hozod õket, ideje lesz, hogy szedd össze sátorfádat, Pavillon! Amikor Genovéva felszólította a teát, felállt és így szólt a leányhoz:

— Búcsút mondok önöknek, kisasszony... Holnap távozom körükbõl...

— Bocsásson meg kapitány ur — vágott szavába Reynaud. — Mi mondunk önnek búcsút, mert nem õn a mi vendégünk, hanem mi élvezzük az õn vendégszeretetét.

A kapitány csudálkozva nézett Reynaudra s ebben a percben azt gondolta, hogy esztét veszítette a derék öreg ur.

— Ime a bizonyosság — nyújtotta át a végrendeletet Reynaud — véletlenül került a kezembe.

Pavillon átfutotta tekintetével a végrendeletet s azután nyugodtan az asztalra tette.

— Azt hiszem, elnézõ lesz velünk szemben s meg fogja engedni, ha még néhány napot a kastélyban töltünk, hogy elkészüljünk az elutazásra.

— Elutazni?

— Igen, uram!

A kapitány egy pillanatra elgondolkozott s tekintetével lopva Genovéva pillantott, aki kézimunkája fölé hajolva, mélyen elpirult.

A kapitány egy szivaradoboz után nyult, kiválasztott egy szivart, leharapta a végét, összecsavarta a végrendeletet s azután meggyújtotta a végét a kandalló tüzénél.

— Mit csinál õn? — kiáltott fel Reynaud.

— Látja, uram, szivarra gyujtok — volt rá a nyugodt válasz. — Nem szeretem az ilyen irásokat... Sok aggodást okoznak, különben sem szeretném a kisasszonyt kísért szemekkel látni... Látja, uram, nem sokat ért az egész végrendelet, még a szivarom sem ég...

Genovéva ragyogó arczeval kelt föl helyérõl, levette a kandallóról Durbee arczképét, kiszakította a keretébõl s meggyújtotta a kandalló tüzénél.

— Kapitány ur, ettõl talán tüzet fog szivarja?

— Az õn völegénye arczképe, kisasszony? — szólt hebegve a kapitány.

— Már nem völegényem, õ csak a hozományom völegénye volt, nem ismerem többé!...

Pavillon kapitány másnap nem tért vissza ezredéhez s két hónap mulva Genovéból Pavilloné lett...

követel. Erre neveljék fiaikat. Ne ártód-sokai papirdiplomával, papirműveltséggel, hanem igaz embereket, szívvel, lélekkel és erős akaráttal.

Mi uton, mily eszközökkel?

Ezen gondolkozhatnak a szülők és a tanügyi politika irányítói, mert ez kötelességük is, hivatásuk is. Természetesen a saját sem zárkozhatik el az elől, hogy ebből a munkából a maga részét kivegye.

EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Vizsgálatok sorrendje a debreczeni ev. ref. főgimnáziumban. — a.) A javító és pótvizsgálatok: a VIII. osztályé augusztus 31. napján, az I–IV. osztályé szeptember hó 3. napján. — b.) A főlvételi vizsgálatok: bármelyik osztályból szeptember hó 1. 2. napján délelőtt. — c.) Magánvizsgálatok: a VIII. osztályé aug. hó 31. napján, az I–VI. osztályé szeptember 5. napján, az V–VII. osztályé szeptember hó 6. napján délelőtt az írásbeliek, délután a szóbeliek. — Minden vizsgálat délelőtt 8 órakor, délután 3 órakor kezdődik. — Debreczen, 1904. évi augusztus hó 28. napján. — Ev. ref. főgimnáziumi igazgatóság.

Főiskolai választások. A debreczeni akadémiai ifjúság körében már megindult a mozgalom az egyesületi állások betöltése iránt. A hitanhallgató és joghallgató ifjúság egyrésze a könyvtárnoki állásra Nyikos Sándor 2 jht jelölte. Biztosra vehető, hogy Nyikos Sándor egyenlőre az állást, annál inkább mivei még eddig ellenjelölt nincs fellejtve. Különben a két ifjúság most egyesült, amit örömmel látunk, hogy kezét fogva igyekszik megvalósítani a reá váró feladatokat. Így remélhető, hogy az év eredményesen fog végződni. — A Magyar Irodalmi Társaság elnöke valószínűleg Kiss Pál 2 jht. lesz.

Beiratások az ev. ref. elemi iskolákban. A debreczeni ev. ref. elemi iskolákban a beiratás szeptember 1–2–3-ik napján d. e. 8-tól 11-ig, d. u. 3-tól 5 óráig fog eszközöltetni. A mult iskolai évben egyháznak elemi iskoláiba járt növendékek ezen tanteremben kötelesek szept. 1. napján d. e. 8 órakor megjelenni, amely tanterembe a mult iskolai évben jártak, s leendő tantermökbe onnan fognak még ezen a napon áthelyeztetni. A beiratás alkalmával előmutatandó a születési és himlőoltási igazolvány és azok részéről, akik más iskolából jönnek, az iskolai bizonyítvány is. A beiratás alkalmával minden tanuló után egy korona tisztogatási díj és 30 fillér országos tanítói nyugdíj illeték, a tanító nyugtájára befizetendő. A más vallásúak 8 korona egy évi tanítási díjat is megfizetni kötelesek. A tanítás szeptember 5-én reggeli 8 órakor a nagytemplomban és kistemplomban tartandó istentisztelettel fog megkezdetni. — Az ev. ref. iskolaszék.

Képesítő vizsgálatok. Ma kezdődtek meg az ev. ref. tanítóképzőben az őszi képesítési vizsgálatok. A vizsgálaton Kiss Áron püspök elnököl. A vizsgálóbizottság tagjai a képzőintézet tanári karán kívül Dávidházy János, Zsigmond Sándor és Somogyi Pál a tagjai.

Betelt a létszám. A debreczeni kegyesrendi tanárok vezetése alatt álló róm. kath. főgimnázium II. osztályába már nem vesznek fel több tanuló, mert az előzetes jelentkezések folytán a létszám már is betelt. Nem lehetne a II. osztály párhuzamosításával segíteni a bajon?

Presbiteri közgyűlés. A ref. presbiterium tegnap délelőtti rendes gyűlést tartott,

melyen Mórész Ferenc, Jeney József és ifj. Kéki Sándor új presbitereket eskettek fel. Ugyancsak tegnap esküdött fel Harsányi Gusztáv új egyházközségi bíró is. Tudomásul szolgált, hogy az esperes jóváhagyta a megerősítette az egyház költségelirányzatát. A gazdasági bizottság végzéseinek tárgyalása után a gyűlés véget ért.

A debreczeni ev. ref. egyház felsőbb leányiskolájával kapcsolatos elemi, gyakorló iskolákban a beiratás augusztus hó 29. 30. 31. napján teljesítendő az igazgatói irodában, — Kossuth-utca 33. sz. — d. e. 9–11-ig, délután 3–5-ig. A beiratás alkalmával előmutatandó azok részéről, kik most lépnek iskolába, a születési és himlőoltási igazolvány, kik más iskolából jönnek, ezeken felül az iskolai bizonyítvány is. Fizetendő tanítási díj az első félévre 10 koronára, iskolai szükségletek címén 10 K. nyugdíjilletmény fejében 30 fillér. A II. III. és IV. osztályba csak szabályos iskolai bizonyítvány mellett vétetik fel a növendék. Aki ily bizonyítványt felmutatni nem tud, köteles a szept. 3-án tartandó felvételi vizsgálaton igazolni, hogy a megelőző oszt. számára előírt tantárgyakat oly mértékben tette sajátjává, hogy felsőbb osztályba az engedéllyel nélkül léphet; — aki felvételi vizsgálatra később jelentkezik, csak díj mellett tehet felvételi vizsgálatot. — A felsőbb leányiskolában a tanítónőképző-intézetben szeptember 1–3 napján tartanak a beiratások délelőtt 9–12-ig, délután 3–5-ig. Beiratás előtt az iskolai bizonyítvány, himlőoltási és születési igazolvány, ha a tanítónőképzőbe iratkozik a tanuló, ezeken felül a tiszt- vagy járásorvos által kiállított bizonyítvány és újraoltási igazolvány is szükséges. Beiratás alkalmával fizetendő tanítás díj a felsőbb leányiskola I–IV. osztályába járó növendék után 20 korona, az V–VI. osztályu s a tanítónőképző-intézetben tanulóért 30 korona, ezenkívül valamennyi után iskolai szükségletekre 10 korona, nyugdíjilletményül 7 korona. Javító vizsgálat szeptember 5-én, felvételi vizsgálat szeptember 6-án a pótvizsgálat szeptember 7., 8., 9. napján tartatik. Szeptember 10-én délelőtt 10 órakor az iskolai év ünnepélyes megnyitása, 12-én a rendes tanítás kezdete. Előre senki ne vásároljon könyveket, mert ujak is vétetnek fel.

A háboru számadása.

— Jelenet. —

— augusztus 29.

Az első ur (a kávéházban ül és újságot olvas. Előtte térkép és noteszkönyv.)

A második ur (szintén újságot olvas.)

Az első: Nos, mit ír a maga lapja?

A második: Nagyon érdekes. Port-Arturnál negyven ezer orosz és hetven ezer japán esett el. Vladivosztoknál elsüllyedt egy orosz hajó és a japánok Niuevang mellett elfoglaltak 9 orosz ágyut.

Az első (a számokat a noteszába írja): S még mi újság van?

A második: Más újság nincs. Hanem az föltétlenül bizonyos, hogy a japánok győznek.

Az első: Maga azt hiszi? Hát akkor maga kicsikém téved. A japánok nem fognak győzni, mivelhogy már nem is háboruskodnak.

A második: Tessék? Talán valami rendkívüli kiadás? Megkötötték a békét?

Az első: Éppen ez a kérdés. Hanem

az, hogy nem háboruskodnak, immár föltétlenül bizonyos.

A második (aggódva): Hogy-hogy?

Az első: Nagyon egyszerű. Majd mindjárt megmagyarázom. Figyeljen ide.

A második: Figyelek.

Az első: Amikor a háboru megkezdődött, volt a harcztéren 300,000 orosz és 365,000 japán. Ezek közül eddig a háboruról szóló hiteles orosz és japán jelentések szerint megöltek 977,672 japánt és 4.695,321 orosz. Eszerint tehát már nincsenek katonák a harcztéren. — Vagy ha vannak, azok már minuszkatónak. Szóval, ha több katonát megöltek, mint amennyi ott volt, kik harcolnak akkor?

A második: Azt én se tudom. De az oroszok szállítottak is azóta katonát a harcztérre.

Az első: Hiszen azt én tudom! Csakhogy azzal nem kell henczegni. Elküldtek naponként 2000 orosz a harcztérre. Ez 360,000 ember. Csakhogy a Bajkál-tóba belefuladt 472,018 ember. De hát több fulladt meg, mint ahányat a harcztérre küldtek.

A második: De Kuropatkin hadserege?

Az első: Az már meghalt.

A második: A lapok megírták, hogy nem halt meg.

Az első: A lapok? Ugyan kérem?

Ha azt tudták hazudni, hogy meghalt, miért ne hazudhatnák, hogy él?

A második: Az igaz. De hát Port-Artur? Ott még küzdenek?

Az első: Tudtam, hogy Port Arturral jön nekem elő. Hát az a Port-Artur egy szemtelen hazugság. Van négy bástyája, Eddig a japánok agyonlődöztek hetvennégy bástyát és a vár még tartja magát. Van ötven ezer lakosa, abból megölnek negyedfél milliót és még védik a várat!

A második: S a tengerészet?

Az első: A 93 japán hadihajó még meg lehet, hogy megvan. Az orosz hajók azonban piszkos hazugságok! A 93 orosz hajóból elsüllyedt 470. S az orosz hajók még mindig vizsgálják a csempészhajókat, mindennap huszat. Egyszóval, ha én mondom, nincsen háboru, nincsen, aki háboruskodják, nincsen katona, nincsen hadihajó.

A második: Akkor az újságok miről irnak annyit?

Az első: Miről irnának, ha háboru nem volna?

Talár.

Firtelő leányok.

Kis kócosom, hallom, hogy hazaérteztél és kissé neheztelek azért, hogy nem irtad meg. Azt a levelet ugyan is, amelyet tegnap küldtem neked a Tátrába, már nem fogod megkapni, pedig érdekes dolgot olvashatsz benne. Azt ugyanis, hogy menyasszony vagyok. Felelőleg kért a körörmű és hozámegyek. Szép, fiatal ember és reménye van arra, hogy nemsokára megválasztják megyei főorvosnak.

Nagyon boldog vagyok, kis kócosom,

Törlesztéses és egyéb kölcsönöket **Hartstein Kálmán Debrecen.**
a legelőnyösebb feltételek mellett jelzőlog kölcsön irodája **Piac-utca 83. szám**
eszközöl ki

de erről majd akkor beszéllek, ha hazakerkezem: négy öt nap múlva. A vőlegényem majd eljön hozzánk és bemutatom neked. Maglétetsz elégedve az izlésemmel.

Az imént ment el tőlem és érdekesnek tartom magirai néked a beszélgetésünket. Oxulhatsz belőle.

Azt kérdeztem ugyanis tőle, hogy miért szeret engem, hogyan kért feleségül. S ő nyíltan felelt:

— Manapság nagyon helytelen, nagyon izléstelen az a mód, ahogy a leányokat nevelik. Férfiaknak nevelik őket, ahelyett, hogy leányok leányok legyenek. Ha beszél a legtöbb leánnyal az ember, észreveszi, hogy éppen azok keresik az olyan tárgyat, ami már inkább férfiak társalgásához illő. Az utcán fiatal leányok kószálnak egész napon át: négyen-ötven fogóznak össze és az ötödik egy katoná. Nem illő dolog ez s nem fejleszti esőppet sem a leánynak önvédelmi érzékét.

Az a buja vágy, amelylyel keresgetik a férfítársaságot a leányok, az az izléstelen-ség, amelylyel flirtelnek, elriasztja tőlük a komoly fiatalembereket. S nézze a tenniszező leányokat, amiként igyekeznek férfiasodni s kísérleteket tesznek, hogy minél kevésbé legyenek nőiesek, bájosak. Nézze a leányokat a színházban, ahol szinte kitor belőlük a flirtelés vágya és merészellen feleségkérő szándékkal azután elibük állani. Figyelje meg, sohasem a komoly, a házasodni vágyó fiatalemberek a kedvencei a leányoknak. Mindig azok, akik léhák, úrasok, de akinek — ők imponálnak. A hódolást várják a meghódíthatóság helyett. Pajtáskodnak a férfakkal, ahelyett, hogy megnéznék: mivel járják végig az életet. S akkor természetes, hogy az izléstelen, a komoly fiatalambar, aki házias feleséget akar, aki szeretnehet akar, aki házastársat akar, keresi az olyan leányt, akiben leányt talál, nem pedig flirtelő, férfiaskodó kisasszonyt. A férfiakat akarták tulzásaikkal meghódítani a leányok és éppen — elriasztják őket maguktól. Látja, amikor benn voltam legutóbb a városban, együtt sétált maga egy szőke leánnyal. Csinos, szép leány volt az. Maga lassan, kimérten ment, az pedig felemelt fejfel. A maga szoknyája kissé seprte az aszfaltot, a szőke leánynak ingerlő bokája pedig kiáltzott a felemelt szoknya mögöl. A maga haja leányosan volt körben feltűzve, az övé fúsan levágyva, mint az angol gyermekeké. Az a leány tetszett volna mindenkinek, aki udvarolni akar, én azonban feleséget akarok. S az ő kezében tennisz-racette volt, a magáéban pedig kis esomar. Elgondoltam akkor, hogy milyen jól tudhat tenniszezni ez a leány és milyen komiszul főzhet. De azt is elgondoltam, hogy maga talán komiszul tenniszezik, ellenben kitünően főz. Ezért kértem magát feleségül.

Ezeket mondotta az én vőlegényem. A leírásból itélve, mindjárt gondoltam, hogy rólad van szó.

Ezért írom meg ezeket néked, kis kőzozsom, gondoldj a férjhezmenésre és kevesebbet sétálj. Ha egyszer szorgosan térrülz-fordulz majd a konyhában, akkor látni fogod, hogy van valami magaztosabb dolog is a tenniszezésnél. S ha ebéd után séta helyett véletlenségből egyszer az ablakodnál ülsz és harisnyát kötsz, talán inkább meg fogsz tetszeni valami falusi körörvosnak.

Vagy pedig még mindig hercegek lebegnek szemeid előtt és grófokról álmodozol, kis kőzozsom? Festett várakat látsz még mindig magad előtt, ahelyett, hogy négyszobás lakásra gondolnál? S azt hiszed, hogy ötezer forint hozományodért millióm Rockefellerak jönnek el Amerikából, amiként az ujságok Vegyes rovatában olvasható. Nem, édesem, azok a fiatal emberek, akik bennünket elvesznek, legfőlegbb közönséges takarékpenztári tisztviselők és körörvosok.

Nagyon tévedsz, édes kicsikém és ezt elhibehet a te Annuskádnak.

NAPI HIREK.

Állatkiállítások Hajdumegyében.

— *Lókiállítás Püspökladányban, szarvasmarhakiállítás Kabán.* —

— augusztus 29.

A Hajdúvármegyei Gazdasági Egyesület az idén is rendez kiállításokat, amelyekhez a földmiválási miniszterium erkölcsi és anyagi támogatását is megnyerte. Lesz külön ló- és külön szarvasmarha kiállítás. díjkiosztással egybekötve.

A lókiállítást szeptember 18-án tartják Püspökladányban. Ezt a Hajdúvármegyei Gazdasági Egyesület a vármegyei lótenyésztési bizottsággal karöltve rendezi. A jutalom-díjakhoz az állam is hozzájárult. A jutalomdíjak 4 csoportban osztanak ki.

1. Csikóval elővezetett anyakanczák, állam-díj 8, 6, 4, 2, 1 tizkoronás arany.
2. Hároméves kanczacsikók, állam-díj 6, 4, 3, 2 tizkoronás arany.
3. Kétéves kanczacsikók, egyleti-díj 4, 3, 2, 1 tizkoronás arany.
4. Egyéves csikók mindkét nemben, egyleti díj 4, 3, 2 arany.

A készpénzdíjakon kívül díszokleveleket is adnak. A kiállítandó kanczák és csikók reggel 8 órára a bizottság elé vezetendők.

A szarvasmarhakiállítást szeptember 25-én tartják Kabán a vásártéren. Csak magyar faju szarvasmarhák állíthatók ki. Három csoportban 5—5 készpénzjutalomdíjat osztanak ki.

1. Borjuval elővezetett kisborjas magyar faju tehének.
 2. Kétéves magyar faju üsző borjúk.
 3. Egyéves magyar faju üsző borjúk.
- Mindegyik csoportban 6, 4, 3, 2, 1 tizkoronás arany lesz a jutalomdíj.

A kiállítandó állatok reggel 7 órakor az egyesületi titkár elé vezetendők és állatorvos által fognak megvizsgáltatni.

Mindkét kiállítás délelőtt 10 órakor veszi kezdetét.

A kiállításokon résztvehetnek az egyleti tagok és minden hajdumegyei lakos tenyésztő, ha nem is tagja az egyesületnek.

— **Személyi hír.** Csóka Sámuel, városi adóügyi tanácsnok, szabadságáról hazaérkezett és ma átvette hivatalát.

— **Jog és pénzügyi bizottság ülése.** A város jövő évi költségvetését ma hétfőn délután 3 órakor kezdi tárgyalni a jog- és pénzügyi bizottság.

— **Közigazgatási bizottsági ülés.** Jövő hó 12-én Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága rendes ülést tart Rásó Gyula alispán elnöke alatt.

— **Vállalkozók figyelmébe.** A budapesti állomáson elhelyezett honvéd csapatok (intézetek számára) 1904. évi november hó 1-től, illetőleg a meglévő kincstári készletnek felhasználását követő időtől kezdve 1905. év augusztus hó 31-éig terjedő időtartama alatt szükséges szena szállításainak biztosítása végett a m. kir. budapesti 1-ső honvédkerületi parancsnokság hadbiztonsági osztályában folyó évi szeptember hó 22-én délelőtt kilencz órakor kizárólag zárt írásbeli ajánlatok útján versenytárgyalás fog tartatni. Az erre vonatkozó hirdetmény, valamint a szállítási feltételek füzete a fenn említett kerületi parancsnokság hadbiztosági osztályában és a Budapesten székelő 1-ső honvéd gyalogezred, valamint a honvéd

élőmező raktár kezelő bizottsági irodájában betekinthező.

— **Bernáth Elemér egyházmegyei gondnok.** A felsőzempléni ref. egyházmegyei legutóbbi közgyűlése egyházmegyei gondnokul Bernáth Elemért, a debreczeni kir. tábla elnökét választotta meg.

— **Kinevezés.** A honvédelmi miniszter Faragó Géza főhadnagyot a debreczeni 3. honvéd gyalogezredtől a soproni katonai főreáliskolához tanárnak nevezte ki.

— **Harcászati czéllövészet.** A 39. gyalogezred jövő hó 7-én és 19-én harcászati czéllövészetet tart. Figyelmeztetjük a közönséget, hogy ez időben veszélyes a közelben való tartózkodás.

— **Felhívás 30 éves találkozására.** Mindazon volt iskolatársainkat, kik az 1874-ik évben, Debreczenben, az ev. ref. főiskolában érettségi vizsgálatot tettek, felkérjük, hogy folyó évi szeptember hó 8-ik napján (csütörtök, kisasszony-nap) délelőtt 9 órakor Hajdúvármegye közgyűlési termében 30 éves találkozására, lehetőleg családtagjaikkal együtt, megjelenni sziveskedjenek. A viszontlátás örömeivel várunk mindnyájukat. Debreczen, 1904. évi augusztus hó 24-én Wesszprémy Zoltán Hajdúvármegye főjegyzője, Körner Adolf Debreczen szab. kir. város tanácsnoka, dr. Nagy Lajos ügyvéd.

— **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálczásai osztályánál a következő haláleseteket jelentették be: Okros László ev. ref. 2 kőnapos, Pozsonyi Jánosné Oláh Mária ev. ref. 34 éves, Dudás János róm. kath. 5 napos, Csökő Zsuzsánna ev. ref. 84 éves, Nagy István ev. ref. 34 éves, özv. Papp Jánosné Starec Zsuzsánna róm. kath. 51 éves.

— **Pályázat irnokai állásra.** A debreczeni kir. táblánál 1000 korona fizetés, 400 korona szabánlyi pótlék és lakpénzzel javadalmazott irnokai állás üresedett meg. Pályázati kérvények négy héten belül adandók be.

— **A Csicsogóról.** Hiába lett Árpád-tér a Csicsogóból, azért a régi szokások most is uralkodnak a díszes területen. Tegnap egyik ottani korezmából jött ki Baranyi István csapókerti lakos. Az utcán szemközt találkozott Nagy Mihály gazdálkodóval, kinek minden előzetes bevezetés nélkül egy zsebkecsével megszurta a nyakát és mellet. A részeg embernek még volt annyi esze, hogy elszaladt, de többen, kik a támadást látták, felismerték Baranyit. A késelő részeg ellen megindították az eljárást.

— **Kerti tolvajok.** A Hatvan-utczai kertbe a kerítésen hatolt be Kis Lajos hat jóhírű társával. A kertben nekiálltak a gyümölcsfáknak s azokon hatalmas pusztítást vittek végbe. A csőz me-látta a gyümölcs tolvajokat s feljűk közeledett, de ezek észrevették és elináltak. A csőz csak Kis Lajost csipte el, kit átadott a rendőrségnek.

— **Statisztika a válóperokról.** A házassági perekkel foglalkozó vizsgálódás legérdekesebb része annak a kiderítése, hogy a bíróság az ítéletben minő bontókat állapított meg. Az ilyen vizsgálódásnál a figyelmes kutatónak mindjárt szemébe ötlök, hogy a bírói ítéletben megjelölt törvényszakaszok nem mindig esnek össze a házasság megszüntetését előidéző valódi okokkal s nem tárják azokat a lelki rugókat, amelyek a házasságleket szakításra bírják, de azért ezeknek a formális, törvényszerű okoknak az ismerete is igen érdekes tanulságokkal szolgál. Az elmúlt évben összesen 2582 házasságot bontottak föl és ezeknek a felében a bíróság bontóokul hűtlen elhagyást állapít meg. Jelentékeny számmal szerepel a háztartási kötelességek szándékos súlyos megsértése és az erkölcsetlen élet megátalkodott folytatása is. Ítéletben kimondott házasság-

törén tíz esetben szolgált a válás okául. A házasságot érvénytelennek nyilvánító ítéletek közül tizenhárom azon alapszik, hogy az vérokonok engedély nélkül kötötték egymással. A 2582 fölbontó ítélet közül 1479 esetben a bíróság a feleséget mondta ki vétkesnek, míg a férj hibájából csak 1014 esetben bontották föl a házasságot, mindkét házasság 59 esetben nyilvánították vétkesnek.

— **Csavargó oseléd.** Többet van foglalkozás nélkül Bajti Teréz oseléd, mint nem. Most is már két hete eljött helyéről, azóta csavargó. Tegnap a Késs-utczán gyanus társaságban egy rendőr nyakon csipte. Lezárák.

— **Elűt piztoly.** Tegnap Tar István hajduszoboszlói 14 éves fiú az apja sertéseit hajtotta a tanyára. Előzőleg magához vett egy rozsdás piztolyt, mely egy golyóra volt töltve. A gyerek játszadozott a piztollyal, a ravaszát húzogatta és a piztoly elűt. A golyó Tar István jobb lábába furdott. Az ottani orvosok ápolás alá vették, de — mivel a golyót kivenni nem lehetett — ma reggel behozták a kórházba, hol a fiú súlyos betegen fekszik.

— **Verekedő részek.** A rendőrséghez egész halom jelentés érkezett a tegnapi részekről, kik itt-ott utcai botrányt rendeztek. A Degenfeld-téren Mike Ferencz, Horváth Zoltán és Karasszan Ferencz részeg napszamosok összeverekedtek. Mind a hármat a központra kísérték.

— **Megverte a feleségét.** Ma délelőtt a Simonffy-utczai piacon Szabó Sándor napszamos részegen megtámadta a feleségét s ültelgelni kezdte. A rendőr közbeépett, mire a részeg napszamos a rendőrré támadt. Természetesen az egész piac összesodródott az épületes látvány bámulására. Szabót a bűnügyi osztály fogházába zárták.

— **Megvert rikkanos.** Nincs ebben a szép országban még egy város, ahol annyi részeg ember lenne vasárnapként, mint nálunk. Ha vasárnap az utcán végigmegyünk, lépten-nyomon részeg ember akad az utunkba. Nagy részük persze egy kis kurjongatással, egy kis notázással beéri, de sokan beszélgetés állapotban fűbe-fába belekötnek s csinos utcai botrányokat rendeznek. — Tegnap délután is a Kossuth-utczán Szigeti György részegen megtámadta Rákóczi Pál újságíró fiút. Földreperverte, rugdosta, míg a járókelők ki nem vették a keze közül. Szigetit bekísérték annál is inkább, mert foglalkozás nélkül csavargó.

— **Új töltésű villanylámpák Mentze** áruházában kaphatók. 1 darab 1:25, 2, 2:50, 3 és 3:50 forint.

— **1-2 középszkolai tanuló** ellátásra felvállaltatik. Érdeklődhetni Széchenyi-u. 18 sz. a.

— **Állandó műiparú kiállítás** Mentze Henrik újdonságok áruháza Piacz- és Szent-Anna-utca sarkán. Több ezer újdonság érkezett alkalmi ajándékokban, u. m. háztartási cikkek, gyermekjátékok és műiparú különlegességek, melyek a legolcsóbb szabott árak mellett beszerezhetők.

— **Letzter József fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterem** Piacz-utca 44., dr. Ujfalussy-ház. **Állandó fényképképzési kiállítás a műterem kapubejáratánál levő kirakatokban.**

TÁVIRATOK.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

(Érkezik d. u. 1/2 órákor.)

Fort-Arthur tartja magát.

Budapest, augusztus hó 29. A Reuter ügynökségnek jelentik Liaojangból, hogy Port-Arthurból odaérkezett egyének állítása szerint a **japánok alábecsülik Port-Arthur helyzetét.** A vár olyan erős és a helyőrség olyan szellemű, hogy nézetük szerint **Port-Arthur a leg-erősebb ostromnak is még leg-alább két hónapig ellent tud állani.**

A mandzsuri harcztérről.

Budapest, augusztus 29. Pétervári távirat szerint a mandzsuri orosz sereg parancsnoka jelentette hivatalosan a czárnak, hogy augusztus 26-án a japánok támadását az **oroszok sikeresen visszaverték.** Mindkét részről jelentékeny veszteségek voltak. **A keleti harczonalon az orosz halottak és sebesültek száma felülmúlja az 1500-at.** Másnap újabb támadást intéztek a japánok az orosz sereg ellen. **Az oroszok kénytelenek voltak hadállásaikat feladni és visszavonultak Kuer-tingbe.**

Az oroszok erősödnek.

Budapest, aug. 29. Pétervárról érkezett hírek szerint **az orosz seregek Mandzsuriában folyton kapnak megerősítéseket.** Az utak és vonalak Liaojang és Mukden között telve vannak érkező katonákkal. Az új csapatok csatlakozása rendkívüli lelkesedést önt a Kuropatkin seregébe. Liaojangból Mukdenig kiütően megerősített helyeken foglalnak az orosz seregek hadállást. Az utak iszonyu rosszak. A folytonos esőzés következtében a harcztér valóságos sártenger.

SZÍNHÁZ.

A szegedi színház körül. Szeged legrégebbi és legtekintélyesebb lapja, a „Szegedi Napló“, hosszabb cikk keretében foglalkozik a szegedi színház kérdésével és a többek közt ezeket írja:

A „Debreczen“ iaptársunk különösen erősen, de mindazonáltal **tárgyilagosan védelmezi** Makó színigazgatót a szegedi támadások ellen, meg a Debreczenből Szegedre küldött támadás ellen is, amelynek gazdájául „egy bérlő“ aláírás jelentkezett. **Rendre czáfolja ez a lap a Makó-ellenes híreszteléseket.** Ugyanezen lapban **Szikszay Gyula, Makó rokona, erélyesen visszautasítja** azt a gyanúsítást, hogy ő Makó érdekében Debreczenben aláírásokat gyűjtött volna.

Szintársulatunk Máramaros-szigeten. Mint legutóbb a *Máramarosi Lapok*, úgy a szigetiek másik lapja, a *Máramaros* is rendkívül elismerőleg nyilatkozik **Makó Lajos** igazgatásáról, rendezéséről és társulatának kiválóságáról. Mint e lap ma érkezett száma írja, a debreczeni szintársulat a lefolyt hét alatt három énekes és három drámai újdonságot, nagyrészt eredeti magyar műveket, magyar szerzőktől mutatott be olyan előadásokban, amelyek a szokásos vidéki színvonalon jóval felül állanak. Különösen kiemeli a drámai testületet, amely csütörtökön a „Takarodó“-ban remekelt. Csiky László nagystilű művészete ismét tündökölt. Palágyi Lajos, aki a szigetiek kedvenczvé vált, virágsokrot is kapott. Szabó Irma a Klári szerepében hatott közvetlen, szívhez szóló művészetével. Az epizód szerepekben Faragó, Sebestyén, Krémer, Szilágyi a legjobbat nyújtották. Pataki szerepét, aki közben hirtelen megvált a társulattól, Csontos vette át. Pénteken a „Felesleges ferjek“, Beöthy László boházata kacagattatta meg a telt nézőteret. Hahnel Aranka és Szabó Irma vetekedtek a kedvességben, Sebestyén pedig derűs játékával szerzett sikert.

Budapesti árutözsde.

A „Debreczen“ távirati tudósítása:

— aug. 29.

Készáru: csendes.

Buza őszre	10 68 — —
Buza tavaszra	10 92 — —
Rozs októberre	8 11 — 8 13
Tengeri októberre	7 29 — 7 30
Zab	7 12 — 7 14

Egy fogorvos bigámiaja.

Második házasság — husz év után.

— augusztus 29.

Rendkívül érdekes, regényes dolgokat beszélnek mostanában Gyulán a kiváncsi embereknek és asszonyoknak egy csinos fogtechnikusról, aki annyi szép magyar lánynak tudta meghódítani a szívét s aki után a németországi hannoveri királyságból egy szépséges szőke asszonyka sirta nap-nap után keserves könnyeit. És ezalatt a gavallér fogtechnikus új családot alapított, hogy feldulja egy ártatlan leány boldogságát. Mert azt tette a németországi gavallér, miután a kétnevelője kitűnt. Annak is egész regénye van, hogy miként derült ki, de ez nem tartozik a közönség elé.

De kezdjük a dolog elején.

Egy évtizeddel ezelőtt történt, hogy egy Liegerer József nevű hannoveri (Németország) német fogtechnikus telepedett le Gyulán.

Föltűnően csinos, 37 éves ember volt, s mint szellemes gavallér, bár erősen törte a magyar nyelvet, csakhamar egyik legkedveltebb tagja lett különösen a salonoknak. Idővel csak növekedett az ismeretsége, úgy, hogy egész körutakat tett időnként a környékbeli vármegyék községeiben is. Mint afféle szép kilátások előtt álló legényembert szívesen fogadták mindenfelé. Igen, mert mindenütt legényembernek adta ki magát.

A gálans fogtechnikus egy ilyen vidéki kirándulás alkalmával megismerkedett egyik békésvármegyei nyugalmazott községi

jező szépséges leányával, P. Idával. Az ismeretlenség miatt szorosabb lett, mentől többet találkozott a fogtechnikus a csinos leánygyal. Majd, mikor teljesen behálózta az ártatlan és mit sem sejtő leány szerelmes szívét, megkérte az apától kezét. És nem kapott kosarat, hanem az eljegyzést is megtartották ez év elején annak rendjelmódja szerint, majd a múlt hónap 17-én a lakodalmat is.

A fiatal párt fényesen berendezett lakás várta Gyulán, ahol a fogtechnikus tovább folytatta praxisát. És étek nagy boldogságban, míg a sötét vihar rájuk nem köszöntött. Ez pedig nem sokáig késett.

Az igazságot a tyúk is kiképarja. Egy valaki megtudta a fogtechnikus ur hűség-szegését. Ez a valaki, akinek mindenestire oka volt rá, ha nem egyébből, bosszúból, levelet írt Hannoverba a hűtlenül faképnél hagyott bánatos német asszonykának. Megírta a levélben, hogy férje Gyulán él és pedig egy szép magyar menyecskével kettesben.

A válasz nem sokáig késett. A cserben hagyott német menyecske azonban előbb bizonyosat akart tudni. Levelet írt tehát férje legénykori lakásadójának, amely levélben a hír valódiságáról tudakozódott. A válasz természetesen nem mondott egyebet, mint a megtörtént igazságot. Ezt a levelet is elolvasta a Hannoverben busuló német menyecske, aki azután újra pacsétes levelet küldött Gyulára. Elpanaszolta ebben a levélben nagy bűjt-baját: hogy Ligerer őt 1883-ban vezette oltárhoz, pár évig boldogan étek, született is tőle három gyermeke, de egyszer a hőbortos férj csak faképnél hagyta. Azt sem mondta neki, hogy bűjt-gazt. Kér az ismeretlen gyulai jótevőt, tudassa vele, hogy milyen körülmények között nősült meg hűtlen férje, nem aztán megkapja a választ, megküldi a gyulai királyi ügyészségnek az eskülevelet és büjtöndi feljelentést tesz a férje ellen kegyelmezés miatt.

A lezérdekesebb a dologban, hogy vannak többen a vármegyében, akiknek Ligerer régebben elmondta, hogy Németországban él a felesége három gyermekével együtt. Voltak, akik megkérdezték a fogorvost:

— Hát akkor miért nősült meg újra?

— Ah, ugy sem érvényes már az első házasságom, hiszen 18 évvel ezelőtt történt, mert nem is voltam akkor józan, — mondta annak is, annak is a fogtechnikus, akire mégha következnek azután valami rózsás napok.

Melyik a legjobb férj?

— Egy új egyesület. —

Amerikában sok mindenféle gondolatnak az emberek. Chicagóban egyesület alakult most arra, hogy megeljük a módját, minél boldogabbá tenni a nőket.

Az egyesület nagy tőkét fektetett be egy leánykiházasítási vállalatba, továbbá pártában maradt kisasszonyok asiluma számára; de annyira ment a nők iránt való gondoskodásban, hogy még a férjeik megválasztására is külön komitét küldtek ki, hogy döntsék el: miféle nációbéli férfiből válik ki a legjobb férj.

A múlt héten volt ennek a kérdésnek megvitatása egy 4000 főre rugó gyűlésben. A bizottság beszámolt kiküldetésének eredményével és ezt a bizonyítványt állította ki a férfiről:

az angol brutális és zsarnoki;
a német nehézkes és nem eléggé költői gondolkodású;
a francia kellemes, de önző;
az orosz jellemezhetetlen;

az orosz tisztátalan...

A komitét végre abban állapodott meg, hogy legkülönb az amerikai férj, mert... sok szabadságot enged a feleségének.

A férjgyilkos szerető.

— Az elégett holttest. —

— augusztus 29.

Borzalmas gyilkosságról hullott le a lányol a bezdáni csendőrség ügyes nyomozása következtében. — Monostorszegen ugyanis a Bruck-szálláson leégett egy kazal szalma, amelynek pernyéi között egy megszenesedett emberi holttestre bukkantak. Mindjárt akkor vizsgálat indult meg, hogy a megégett ember nem bünténynek esett-e áldozatul, de néhány napig nem derült ki a borzalmas rejtély.

A hullát eltemették és csak most tudódott ki, hogy olyan gyilkosság történt, amely ritka a bűnesetek krónikájában is. A gyilkosság kiderítéséről és történetéről most a következőket jelentik:

Tomasev Márin béregi lakos már 22 év óta folytatott bűnös szerelmi viszonyt Mikity Marin béregi özvegy feleségével. Ennyi idő után szabadabban kívánták folytatni bűnüket és a feslett életű asszony Tomasevval megszökött Monostorszegen lakó testvéréhez.

Mikor arról Mikity értesült, a szökevények kerekesére indult. Utközben találkozott a már akkor visszatérő vetélytárral és összevesztek. Tomasev revolvért rántott elő és kétszer a megcsalt férjre lőtt. Mind a két lövés talált, Mikity összerogyott és meghalt.

Tomasev a hullát bevonszolta a kukoriczásba és ott kenderkórával betakarta. Majd a közeli szalmakazalhoz szipelte és ott a mellette levő polyvába rejtette. Azután hazament. Félvén azonban, hogy a polyvát elhordják s így felfedezhetik gyilkos tettét, másnap éjjel újra kiment a tett színhelyére és a véres hullát felvonszolta a szalmakazal tetejére s alagyujtott.

A borzalmas gyilkosság talán felfedezhetlenül is marad, ha Zillich Pál bezdáni csendőrmeister kezébe nem kerül az eset. Zillich Pallatka herczegszántói őrsvezetővel együtt kiderítette a gyilkosságot és elfogta a gyilkost a hűtlen asszonnyal együtt. Tomasev mindent beismeri a vallatáskor.

Érdekes felemlíteni, hogy Tomasev Márin 56 éves őszbehajló ember, kinek házas gyermekei vannak, Mikity Máriné pedig szintén csunya, vén asszony már, innen-onnan 50 éves. Az eset az egész környéket érthető izgatottságban tartja.

TÖRVENYKEZÉS.

Eladó páciensek.

Magyar bíróság előtt még alig került tárgyalásra olyan pör, amilyen Franciaországban éppen nem tartozik a ritkaságok közé, s így a közönség is tudomást vesz róluk. Ott például lehet közjegyzői állást vásárolni, s valamint az ügyvéd eladhatja a klienturáját, azonképen az orvos is a pácienseit. — Joggal lehet tehát beszélni eladó-páciensekről Franciaországban.

Lamy orvosdoktor a seine-et-sicei megye Houdan nevű városkájában folytatott jól jövedelmező gyakorlatot. Még fiatalon halt meg, özvegyet és gyermeket hagyva maga után. A gyakorlatias özvegy már hallott valamit arról, hogy Franciaországban el lehet adni a pácienseket, hamar utbaigazították ennek a formájára vonatkozólag is, s erre Rénier orvossal úgy kötötte meg az üzletet (férje után nem is maradt vagyon), hogy átadta neki elhalt férje lakását, rendelő helyiségét, amelyeket természetesen, mint orvos használt, butorát, orvostudományi könyveit és eszközeit, ráruházta azta jogot is, hogy Lamy kizárólagos utódjának hirdetheti magát.

Az özvegy azután hirdetésben mutatta be Bénért elhalt férje klienciájának, amelynek az új doktort nagybecsű figyelmébe ajánlotta. Megkötötték a szerződést is s az orvos kötelezte magát, hogy mindezekért huszezer frankot fizet. Rénier azonban nem foglalta el ezt az orvosi állást, mert időközben egy, orvosi szempontból jövedelmezőbb városba költözött át; tehát fizetni sem akart. Erre az özvegy beperelte a huszezer frankért, sőt annak az időközi kamatait is követelte rajta.

Az orvos semmiképpen sem volt hajlandó fizetni és azzal a kifogással élt, hogy az egész üzlet erkölcstelen, mert páciensek nem lehetnek közforgalom tárgya és az eladás nagyfokú visszaélés a páciensek bizalmával. Azt kívánta tehát, hogy szerződését a bíróság semmisítse meg. És a saint-brieuxi törvényszék igazat is adott az orvosnak s az ítélet megokolásához azt is hozzátette, hogy az új orvost csak az elhalt doktornak lett volna joga ajánlani a pácienseknek, nem pedig az özvegynek, aki nem is tudhatja, hogy Rénier milyen doktor s számíthat-e elhunyt férje betegeinek bizalmára.

Az ítéletet az özvegy a rennesi felsőbb törvényszékhez fellebbezte meg, s ez nagy meglepetésre neki adott igazat, amelyben a szerződést érvényesnek jelentette ki, s az orvost kötelezte a huszezer frank és járulékaiknak megfizetésére. Megokolásában pedig kifejtette, hogy a lakásbérlet, butor, orvosi könyvek és szerek átadása, valamint (s ez a lényeges a dologban) a klientúra figyelmébe ajánlás, a forgalom tárgyát alkotják, s egytől-egyig haszonhoz juttatják az új orvost: a felső törvényszék mind ebben semmi erkölcstelenséget nem látott, annál kevésbbé, mert végre is a páciensek fogják eldönteni, vajjon segítségül hívják-e az új doktort?

Ilyen módon tehát, amint özvegy Lamyné cselekedte, Franciaországban eladók a páciensek. Sajátságosnak tetszhetik ez előttünk Magyarországon, ahol legfölebb az após a vejének, vagy egyik rokon a másíknak engedte át az orvosi gyakorlatát s a páciensek a régi doktor iránt való bizalmat egészen emberi módon vitték át az újra, a nélkül, hogy e tekintetben nálunk valaha szerződésről s valóságos adásvévisi jogügyletről lett volna szó.

Mennyit aludjunk?

— augusztus 29.

Gróf Széchenyi István szerint nyolc órát aludjék az ember. A szocialista mozgalom is a három nyolcas behozatala mellett kardoskodik. A régi latin klasszikus ezzel szemben ezt mondja: Sex horas dormira sat est juveni senique. (Hat órát aludni elég fiatalnak, öregnek.) A higienia tanítása szerint főleg a kortól függ az alvás idejének meghatározása. Az új-zülött gyermek majdnem mindig alszik, csak akkor és annyi időre van ébren, míg szopik. Természetesen egészséges gyermekről van szó, kit fájdalom, vagy egyébbb kellemetlenségek nem zavarnak fel minduntalan álmából. A harmadik-negyedik héten már a szopási időn kívül is ébren van egy-egy negyedórára, a

hetedik-nyolczadik hétben egy félóra, az ötödik hónapban pedig már egy órára is.

A második-harmadik életében fokozatosan mind kevesebbet alszik. Ebben a korban az egészséges gyermek éjjel 10-12 órát, nappal 2-2 fél órát alszik. A harmadik életévet meghaladott gyermeknek nappal alvásra már nincsen szüksége.

Négy-hat éves egészséges gyermeknek elég 11 órai alvás, hét évesnek 10-10 fél órát, tíz évesnek 9 fél-10, tizenkét évesnek 9, tizenöt évesnek 8 és fél órai, tizenhat-huszoneves egészséges ifjaknak 8 órai. Felöltt egészséges egyénnek elég 7-7 fél órai alvás. Öregnek fokozatosan több. Az ebéd utáni álmom, amelynek sokan olyan előszeretettel adják át magukat, felöltt, egészséges egyének teljesen felesleges. Ellenben a negyedik éven alul gyermekeknek, továbbá aggoknak és gyomorbántalmakban szenvedőknek feltétlenül szükséges és jó hatású. A tulságos sok alvás a testi funkciók renyhességét hozza létre, különösen esőkkentő hatása van az emésztésre, lefokozza az anyagcserét és különösen elősegíti a zsírlerakodást, az elhízást. Ártalmas különben azért is, mivel a hálószobában, ha huzamosabb ideig tartózkodnak benne, megromlik a levegő. Kevés alvás, örökös álomságot, renyhességet, halványságot, ideges ingerlékenységet okoz különösen gyengébb szervezetű egyéneknek. A rendetlen alvás is ártalmas. Az emberi organizmus ép voltát jelentékenyen befolyásolja a testi funkcióknak rendszeres lefolyása. Amint az emésztő-főrendszer is szenved, ha a táplálékfelvétel nem kellő, megszakított időben fekszik le, a rendszeres körülmények között hamarabb elalszik, nyugodtabban, mélyebben alszik, tehát jobban ki is pihen magát teste lelke, mint aki majd éjjel eldől, majd éjjel után vagy a hajnali órákban meg aludni. Az alvásra legalkalmasabb idő természetesen az éjjel. Legmélyebben alszik az ember a közvetlen hajnal előtti és utáni órákban. Tehát felöltt egészséges ember fekdjék le este 10-11 óra között és aludják reggel 5-6 óráig.

REGÉNY CSARNOK.

Csontváz a tűzhelyen.

Angol regény.

Fordította: **Amica.**

13

De l'Orme nevetett és aztán könnyezé-
n más tárgyra fordította a társalgást,
de nem sokára elhagyta Vandeleur örnag-
got és egy ablakfülkébe visszavonult,
honnét mindent láthatott, anélkül, hogy
őt lássák. Csakhamar a saját nevét említő
női hang ütötte meg a fülét.

— Igen, De l'Orme asszony minden
bizonynyal a legszebb asszony a teremben
és nem lehet több huszonegy évesnél,
— aztán halkabb hangon — és annyira
különbözik az első feleségétől.

— Az nem volt szép? — Ismerted
őt? — kérdezte a másik hang.

— Igen, ő nagyon kedves volt, |
válaszolta Vandeleur asszony, — de a
második feleségéhez hasonlítva, ő szóba
sem jöhet.

— Mit gondolsz, hogy ez mi volt?
— kérdezte a másik hang. — Képzeld:
egy énekesnő... egy színésznő!

— Tudom, ő maga mondta azt nekem,
— jegyezte meg a szelid Vandeleurné
nyugodtan. — Az valahogy szőnyegre
került és ő mondta nekem. Madame Anna
del Valanak hívták.

— Mily rendkívüli dolog, hogy ő azt
saját maga mondja el! Én azt gondoltam
volna, hogy azt eltitkolja.

— Ő sokkal büszkébb asszony,
minthogy azt eltitkolja! — mondja Van-
deleurné. — Ki volt az értesítőd?

— Oh, Herbert ur! — válaszolja
Singleton kisasszony. — Azt mondja, hogy
Olaszországban nagyon jól ismerte őt,
egészen világos, hogy miért ment De
l'Orme urhoz, mert amár ő jó régi csa-
ládból való de csak egy operaénekes volt
és természetes, hogy La Valanak nagy
dolog volt Castletoni De l'Orme asszonynya
lenni.

— Én nem hiszem, hogy az lett
volna az indoka — mondta az Edit ked-
ves kis védője szilárd hangon és boszan-
kodva távozott a társától.

Guy égő arczzal és fájó szívvel hall-
gatta mindezeket, valami azt sugta fülébe:
— Ő büszke asszony és egyedül csak
azért jött hozzám, hogy megszabaduljon
aitól az lélettől, mely az olyan léleknek,
amilyen az övé, borzalmas volt. Nincs
szerelem irántad annak az asszonynak a
szívében, kit é ettársul választottál. Talán
más bírja a szívet és az asszonyok nem
szeretnek kétszer.

Egy baráti kéz érintette a vállát és
egy bizalmas hang szólt hozzá:
— De l'Orme? — Igen, te vagy az.
Izer ember közt képes volnék téged fel-
ismerni. Elfelejtetted Geisler Orlofot?
— Elfelejtetted-e? Nem, — mi együtt
voltunk fiatal emberek, és Guy erős, de kes-
keny keze ideges erővel szorította meg a
Geisler nagyobb kezét. Édes Geisler, honnét
cseppentél ide?

— Németországból. Az utóbbi négy
évet Bädenben és Bécsben töltöttem. Emlé-
kezel, midőn ez előtt tizenhat esztendővel a
Fortherlandon keresztül utaztunk?

— Emlékezem. Rég óta vagy ebben a
teremben?
— Igen, a te jöveteled előtt már itt
voltam, de mind ez ideig nem tudtam hoz-
zád jutni. A leányaid itt vannak. Emlékezem
rájuk, mint gyermekekre és most, mint fel-
nőtteket látom. Guy, mily szép leány lett
Helénből! És a fiad — ő van olyan szép,
amilyennek ígérkezett?

— Geisler, Alan derék fiu, — válaszolja
De l'Orme szikrázó szemekkel — teljesen
meg vagyok vele elégedve.

— Oh, — mondja Geisler könnyű mo-
solyal, — te szerencsés apa vagy! Mit szán-
dókozol vele tenni? Azt hiszed, hogy az ő
kilátásaival semmire sem képesítetted?

— Inkább levágnám a jobb keze-
met — válaszolta De l'Orme, keserű ener-
giával.

Folyt. köv.)

Hirlapelárusítók

felvételnek,

a „Debreczen” elárusítására

városi nyomdában,

városház, keresztépület.

Csalhatatlan csodás eredmények.

Wilhelm Ferencz urnak gyógyszerész, cs. és kir.
udvari szállító Neunkirchen, Alsó Ausztria.

London.
Évek óta használom az ön Wilhelm fő
antiarthritis antireumatikus vértisztító teát, és
antiarthritis antireumatikus vértisztító teát, mert csak ez tudott megszabadítani erősróumánál.
Tisztelettel Dorn C. F.

London, 46. Museum Street, a Britis h
Museum mellett.

Wilhelm Ferencz urnak gyógyszerész cs. és kir.
udvari szállító Neunkirchen Alsó-Ausztria.

Oroszmező.
Nem mulaszthatom el Nagyságodnak leg-
tisztelőlegesebb köszönetemet kifejezni a küldött
Wilhelm fő antiarthritis antireumatikus vért-
tisztító teáért, miután két teljes esztendőn keresztül
túl lábaimon rettenet s romával kínlóltam és az
vértisztító teájának használata által ettől meg-
szabadultam, amit tehát most és a jövőben a kö-
zönségnek tudomására hozok.

Lekötelezettség: Rühstürer Henrik, adóbezedő.
Kapható **Franz Wilhelm** gyógyszerész cs.
kir. udvari szállítónál Neunkirchen, Alsó-
Ausztria, valamint a nevesebb gyógyszer-
tárakban és droguériákban.

Főraktár Debreczenben, **Tóth Béla** gyógy-
szertárában. (8.)

Csak még rövid ideig!

Szőnyegraktárunk áthelyezése
miatt az összes ott lévő árukat
leszállítottuk.

Különös olcsó alkalmivétel képen

ajánlunk:

Több száz drb. szőnyegmaradékot

főárón.

Visszamaradt függönyöket

főárón.

Butorszövet maradékokat

főárón.

Egyes ágy- és asztalterítőket

főárón.

Visszamaradt valódi Smyrna szőnyeget

főárón.

Bosznay J. és Társa

szőnyegháza, Kossuth-utca 11.

Csak még rövid ideig!

Iskolás

fiuk és leányok

részére kész fehérne-
müek, ágynemüek, mad-
rác, ágyterítő, papla-
nok, flaneltakarók, haris-
nyák és zsebkendők, nagy-
választékban és csakis el-
sősorú minőségben —

Kardos Lászlónál

Debreczen, Kossuth-u. 9. sz.

Apró hirdetések.

Díja 10 szögig 40 fillér, minden további szó 4 fillér vastagabb betűkkel nyomtatott szó 4 kr. fillér.

A CSAPÓKERTBE a dedó sorján egy jó karban levő ház, szőlővel, jutányos árban eladó.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, göres és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a szabd. hattyú gyógyszer-tár által. Majna Frankfurt.

A legolesőbb
bevásárlási forrás
Székely Jenő és Társa
utéda
uri és női-divat
cipőraktár cégnél
Piac-
és Szent-Anna-utca
sarkán.

A ki
olesón, jól, praktikusán és modernül
építkezni akar

forduljon
BORSODY I. S. építész

irodájához Debreczenben Hunyadi-u. 21

Templomok, városi lakóházak kaptatók, iskolák, fürdők, gyárak, gazdasági épületek stb. tervezését vagy elkészítését, nedves lakások szárazzá tételét, betonozást vagy bármily építkezéshez tartozó munkát elvállal.

Építkezésekre törlesztéses kölcsönt előnyösen eszközöl ki. — Biztos sikerrel elkészít a kőműves, főtárgó és acsmester vizsgáns. — Építő iparosoknak ilesón kerszít terve-zokat, költségvetést.

Az általánosan elismert kitünő

Mohai Ágnes

termése és magyar ásványviz mely a külföldi Gies-hütlit legjobban pótolja, főraktára:

MÁYER JENŐ

fűszer- és csemege üzletében.
Debreczen, Piac- és Széchenyi-
utca sarak.

1 literes üveg 19 kr.

1/2 " " 13 "
mélyen leszállított áron kapható.

Csemege szőlő

a gróf Degenfeld
és Balkányi-féle

Erzsébet szőlőtelep

városi elárusító helyiségében
Simonffy-utcai városi bérház 13. sz.
naponként friss

csemege szőlő

igen ilesón kapható.

Csődkiárulás!

A KOMÁROMI JÓZSEF

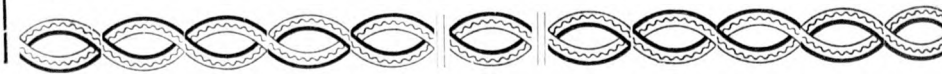
csődtömegéből mindenféle

papíráruk,
levélpapírok,
írópapírok, borítékok,
fényképeszeti cikkek,
írónok, tenták,
levelező lapok,
csomagoló papírok,
cartonok, névjegyek,
üzleti könyvek,
írkák, füzetek

stb.

Ugyanott megtekinthető a nyomda, könyvkötészet és a
a czinkografia is.

Csődkiárulás!

Az általam leggondosabban összeállított s tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy eiterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszer-táramban.

Ara egy kis üvegnek 45 kr., egy nagy üvegnek 90 krajozár.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel adatik.

TÓTH BÉLA

gyógytár és illatszerraktára Debreczenben (Tisza palota)

